

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 25. An in administratione Sacramentorum licitus sit usus sententiæ tantùm probabilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

interrogatus. Quod S. Thomam attinet, si hic similem explicationem non pariat, consequenter dicendum esset etiam peccare mortaliter Sacerdotem, si in mortali tangeret ciborium; Item Subdiaconum, si solemniter ministrans explicet corporale in altari; Item Acolythum, si deferat ampullas vel lumen ad altare &c., hæc enim competunt ipsis ex suo Ordine & velut Ministris, hæc autem negantur etiam ab Adversariis, uti videri potest apud *Dicaſt.* n. 217., ubi ejusmodi rigidam aliquorum sententiam vocat satis falsam & scrupulosam: Itaque dici potest cum *Jlls.* n. 44. S. Thomam velle, quod actus illi sint mortale, quando simul includunt actum principalem, qui est confectio vel susceptio Sacramenti, & in eum sensum dicebatur primis Parentibus *Gen.* 3. v. 3., ne tangerent arborem, id est, simul ex ea comedendo.

104. Q. 25. An in administratione Sacramentorum licitus sit usus sententiæ tantum probabilis. R. Recollendum est hic ex dictis l. 1. à n. 103. 134. 472: quænam opiniones dicantur probabiles, probabiliiores, tutæ, tutiores: quibus suppositis, adde seqq.

§. 1. Peccat mortaliter, qui in administratione Sacramentorum sequitur sententiam tantum probabilem de valore, relinquens tutiorem, nam *Innoc.* XI. damnavit hanc 1. prop. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta tutiore, nisi id vetet lex, conventio aut periculum gravis damni incurrendi, hinc sententiâ probabilis tantum utendum non est in collatione Baptismi, Ordinis sacerdotalis, aut episcopalis. Ratio autem est, quia opinio proba-

bilis nihil immutat, addit vel substituit pro illo, quod fortè ad valorem requiritur, ergo secundum hanc operando, Sacramentum exponitur periculo nullitatis, ergo eodem modo peccatur, quo peccaretur, si Sacramentum re ipsa frustraretur seu fieret irritum, quia, in moralibus, facere & exponere se periculo faciendi censentur idem: frustrare autem Sacramentum est mortale, inprimis contra virtutem religionis, quia est gravis irreverentia in Christum, qui Sacramenta instituit eo fine, ut dum ponerentur precipue eorum partes, fierent completè valida & causerent gratiam, quo fine frustratur Christus. Ideoque audiendi non sunt *Vasq. Sanch. in Decal. l. 1. c. 9. n. 33. J. Sanch. d. 44. Rhod. d. 1. q. 4. §. 4. Dicast. de Pœn. d. 10. n. 223.* aliique dicentes hoc non esse contra religionem, nam saltem id nunc est certum & fatetur *Dicast. à n. 222. 226.* si adsit præceptum Ecclesiæ, uti nunc est præceptum *Innoc. XI.*, qui ex motivo reverentiæ erga Sacramenta prohibet praxin opinionis oppositæ, adeoque per præceptum suum facit materiam prohibitam pertinere ad virtutem religionis, secundum dicta *l. 1. n. 626.* Deinde potest esse mortale etiam contra charitatem; quia sic conferens exponit suscipientem periculo carendi fructu Sacramenti. Præterea potest esse mortale contra iustitiam, si nempe Minister teneatur, aut se ingerat pro illo, qui tenetur ex officio vel contractu Sacramentum ministrare, tum enim in se suscipit obligationem illius, uti notant *Dicast. de Bapt. d. 1. n. 219. & Bosco d. 1. l. 7. n. 265.* Imò *J. Sanch. à n. 15. Rhod. & alii* putant contra *Dicast.* quemcumque Ministrum, qui om-

missis certis utitur tantum probabilibus, peccare contra iustitiam, quia hoc ipso quod ministrare velit, tacite se obligat ad ita ministrandum, sicuti res exigit, & pro jure suo vult sibi ministrari suscipiens, qui omnino vult sibi adhiberi certa, petiturus Sacramentum ab alio, si sciret hunc operari velle secundum probabilia tantum.

§. 2. Valent jam dicta, etiam si Sacramentum administrandum non sit necessarium ad salutem, uti tenent nunc omnes communissime contra *Dianam* p. 1. t. 13. R. 2. *Moyam* t. 1. q. 9. & alios, quia esset saltem grave contra reverentiam Sacramenti. Et quæ Adversarii opponunt, bene confutat *Bosco* supra concl. 16., nec sunt magni momenti.

105. §. 3. Peccat graviter, qui etiam in suscepcione Sacramenti sequitur opinionem minus probabilem de valore Sacramenti, pendente etiam ab ipso suscipiente, relinquendo tutiorem, quia quamvis Decretum *Inn.* XI. expresse loquatur de solo conferente, tamen idem est de suscipiente, *Carden.* in 2. Crisi diff. 2. n. 38. *Gormaz* d. 5. n. 308. alique nunc communiter contra *Vasq.* d. 146. n. 29. *Dianam* supra & *Hozes*: Ratio autem est, quia etiam suscipiens, si relinquat tutiorem, exponit Sacramentum periculo nullitatis, ergo etiam committit irreverentiam in Auctorem Sacramenti. Deinde, si Sacramentum sit de necessitate salutis, repugnat rationi naturali, quod ex Charitate teneat providere securitatem alteri & non mihi, inquit recte *Dicast.* n. 211.

Objicies. Damnatum non est, quod suscipiens licite sequatur talem opinionem probabilem, ergo cum graves Auctores asserant id licite fieri, sequi

sequi possumus. *Conf. 1.* nam damnatio propositionum est odiosa, ergo cum loquatur de solo conferente, non debet extendi ad suscipientem.

Conf. 2. quia cum conferens operetur nomine Christi, & activè debeat concurrere ad gratiam, potuit Ecclesia per damnationem propositionis velle hunc magis reverentem & sollicitum reddere, non item suscipientem, maxime cum possit velle carere fructu Sacramenti, ergo ex damnatione circa conferentem non debet inferri damnatio circa suscipientem. *R. 1.* Damnum non est formaliter, c, virtualiter, n., illa autem propositio dicitur damnata formaliter, quæ damnatur expressè in suis terminis; illa damnatur virtualiter, cujus falsitas legitimè inferitur ex damnata formaliter; & talis est propositio de suscipiente. *Ad Conf. 1. n. antec.*, quia est declaratio falsitatis conducens ad utilitatem particularem omnium & singulorum fidelium, ergo materia ejus est conveniens & velut beneficium omnibus, ad quos damnatio dirigitur, ergo non est odiosa sed favorabilis, secundum dicta l. 1. n. 620. *Ad Conf. 1. n. conseq.*, quia cum præcipua ratio dammandi fuerit cavere irreverentiam in Christum, quæ etiam committeretur à suscipiente cum periculo nullitatis, ex falsitate propositionis circa conferentem legitimè inferitur falsitas propositionis circa suscipientem. *R. 2.* Licet permitteremus damnationem esse odiosam, & propositionem de suscipiente nullo modo esse damnatam, attamen nunc scimus esse falsam, quia secundum illam certò committeretur irreverentia in Christum, uti sæpius dictum est. Nec verum est, quod volens suscipere

Sacramentum, possit velle carere fructu Sacramenti, id enim est injuriosum institutioni Christi, qui voluit per Sacramentum causari & conferri fructum Sacramenti.

106. §. 4. Peccat graviter, qui in Sacramentis conferendis vel suscipiendis sequitur opinionem probabilio-rem, aut etiam probabilissimam de valore, relicta tutiore, uti de probabiliore docent expresse cum communi Sanch. n. 34. Carden. n. 13. Gorm. n. 199. ; eadem autem est ratio de probabilissima, nam opinio etiam probabilissima manet intra terminos solius probabilitatis, uti suppono, & reipsa est tantum probabilis, prout probabile opponitur tutiori; & ex eo, quod sit probabilissima, non ideo eliditur probabilitas oppositæ, ergo sequendo illam, adhuc exponitur Sacramentum periculo nullitatis.
107. §. 5. Ex hactenus dictis sequitur peccari mortaliter, quoties Sacramentum confertur vel suscipitur adhibendo materiam vel formam, non certò, sed dubiè vel probabiliter tantum validam. Quales autem materię Sacramentorum sint non certò validæ, colligitur ex dictis à n. 21. Quales formæ sint non certò validæ, etiam colligitur ex dictis à n. 29.
108. §. 6. Si opinio probabilis & minùs tuta, sit moraliter certa, tam conferens quàm suscipiens Sacramentum licitè eam sequitur relicta tutiore, saltem si ex rationabili causa id faciat. Ratio est, quia ubi est certitudo moralis, non relinquitur prudens timor periculi nullitatis. Quandoque autem aliqua sententia dicatur esse moraliter certa, dixi l. 1. à n. 178. Addunt aliqui, si opinio sit certò probabilior & passim censeatur practicè tuta,

tuta, non peccare suscipientem, si eam sequatur quod aliqui extendunt etiam ad conferentem, saltem si ex rationabili causa id faciat, nam operatur secundum dictamen, quod iudicat esse longe verius, & respectivè ad ipsum censetur æquivalere moraliter certo: & sæpissime in praxi iudicamus nos esse moraliter certos, hoc ipso, quod non occurrat positiva ratio iudicandi operationem nostram esse illicitam: & rectè dicit S. Th. 2. 2. q. 47. a. 9. ad 2. Certitudo non est similiter querenda in omnibus, sed in unaquaque materia secundum proprium modum: quia verò materia prudentiæ sunt singularia contingentia, circa quæ sunt operationes humane, non potest certitudo prudentiæ tanta esse, quod omnino sollicitudo tollatur.

Dicit, saltem si ex rationabili causa id faciat, 109.
nam non operatur prudenter, si absque causa committat tutiora, uti rectè Nugnus, Salas, Fill. J. Sanch. d. 44. n. 10. Sporer de Pœn. n. 717. Lohm. de Confess. p. 1. c. 3. §. 1.; hinc licèt, speculativè loquendo, moraliter certum sit, quod tenuissima cervisia sufficiat pro Baptismo, cum sit & maneat aqua naturalis cocta, parùm & accidentaliter immutata per injectum hordeum, est tamen illicitum in ea baptizare, si haberi possit aqua fontana; & idem est in similibus: inter causas verò rationabiles numerari potest magna utilitas proximi, aut nimia molestia Ministri, si teneretur semper exquirere tutiora, uti insinuat n. 110. & 119.

§. 7. In necessitate, id est, quando conferri 110.
vel suscipi debet Sacramentum, nec potest praticari tutior opinio, oportet procedere secundum probabilem, quia, inquit S. Th. 1. 2. q. 91.

n. 3. ad 3. Non oportet, quod omnis mensura sit omnino infallibilis & certa, sed secundum quod est possibile in genere suo; & rationem dat q. 96. a. 6. O., quia necessitas non subditur legi: sic si Judæus moribundus petat baptizari, & non habeas nisi cereviam, aut etiam tantum aquam rosaceam, debes in hac baptizare, nam esse materiam dubiam tenent aliqui n. 260. referendi. Et in tali casu sententia tutior non relinquitur, sed non habetur; & necessitas illa ac periculum, ne homo alioqui damnetur, facit, ut non sit irreverentia, quamvis Sacramentum, quod pro hominibus institutum est, exponatur periculo nullitatis, Carden. n. 5. & alii omnes cum Gorm. n. 300. Addit S. h. l. de Consec. t. 6. n. 2., quando adest magna causa conferendi Sacramentum, v. g. quando agitur de peccatore justificando, qui alia vice non facile redibit ad quenquam, nec sine se adduci ad renovandam præparationem, quamvis tum non possit absolvi nisi cum dubio de valore, posse sic absolvi sub conditione, si est dispositus, quia talis spes gratiæ per Sacramentum causandæ videtur prævalere obligationi non conferendi cum periculo nullitatis: Et hoc etiam innuit Arriaga d. 20. n. 1., dicens fortasse excusare etiam utilitatem, cui in ejusmodi casu videtur conjuncta esse etiam quædam necessitas. Vide dicenda n. 122.

111. §. 8. Etiam licitum est operari secundum sententiam probabilem, licet agatur de valore Sacramenti, quando aliunde advenit practica certitudo, qualis advenit, si Ecclesia supplicat vel dispenset in aliquo ad valorem requisito: quod con-

contingit præcipuè in materia Sacramentorum Pœnitentiæ & Matrimonii, uti jam declarabitur.

§. 9. Quando datur prudens & communis 112.
persuasio pro jurisdictione vel potestate alicujus, siue ordinaria siue delegata ad aliquid faciendum, quamvis ea persuasio coram Deo sit falsa, tamen certum est, quod Ecclesia, si possit, suppleat vel dispense, quando cum tali errore communi adest titulus coloratus siue putativus, v.g. si ad hoc destinatus sit à legitimo Superiore, quamvis ob latens aliquod vitium reipsa jurisdictio aut potestas talis non adfuisset. Patet ex Cap. Infamis. Causa 3. q. 7. & L. Barbarius. ff. De Off. Prætoris, & alibi apud Aversam q. 64. f. 5. §. In quibusdam: docentque AA. communissime cum Sanchez. de Matr. l. 3. d. 12. & Carden. in 2. Cris. d. 2. à n. 149., estque nunc certa omnium Theologorum sententia, inquit Sporer de Pœn. n. 714., quia ita postulat officium supremi Principis & utilitas communis, ne gravissimæ oriantur deordinationes & incommoda. Hinc, inquit Bonac. de Matr. q. 2. p. 3. n. 33., valet Matrimonium, cui assistit laicus, si errore communi putetur Sacerdos, & à vero Parocho sit delegatus ad assistendum, quod enim talis delegatus debeat esse Sacerdos, id sola Ecclesia statuit, ergo etiam in illo potest, & tum vult dispensare.

Objici potest 1. Error communis non facit sup- 113.
pleri defectum potestatis privatæ, v. g. si quis non sit reipsa tutor, licet publicè credatur esse, tamen non dat valorem actui pupilli, uti cum communi ostendit Schildere de Consc. tr. 2. n. 52., ergo error communis etiam non facit, ut suppleatur defectus potestatis publicæ. R. n.

conseq., nam Jura non meminerunt talis suppletionis respectu potestatis privatæ, meminerunt autem respectu publicæ, idque ob bonum publicum communis, quod merito plurius fit, quàm bonum privati.

Obji. 1. Quotidie moventur lites circa competentiam Judicis, qui sententiam tulit secundum existimatam jurisdictionem, ergo signum est non esse certum, quod Ecclesia vel Resp. tum supplicat. R. Lites moveri, quia prætenditur defuisse, vel error communis, vel titulus coloratus, quæ si liquidò probentur adfuisse, cessant lites.

Inst. Saltem communis error juris non juvabit, quia leges non favent ignorantis juris, sed reprobant. R. *Schild. n. 36.* docet hic juvare solum errorem facti: Si tamen in communitate & populo etiam esset invincibilis error juris, & ex illo procederetur, credo actum valiturum, quia manet ratio boni communis ita postulantis, neque leges hic distinguunt inter errorem juris aut facti.

114. §. 10. Ad hoc, ut in errore communi cum titulo, suppleat vel dispense Ecclesia, non requiritur bona fides aut error in illo, qui actum ponit, *Schild. n. 37.* cum communi. Imò nec requiritur in illo, circa quem actus ponitur, ut docent *Sanch. n. 42. & 61. Bonac. de Matr. q. 2. p. 8. n. 38. Castrop. t. 28. d. 2. p. 13. §. 10. n. 10.* contra *Bald. Tirag. Lop. Zabarel. Avers. §. Sexto. Schild. n. 38. & alios*, quia jura ex motivo utilitatis publicæ ita disponunt in errore communis, & non ob errorem hujus aut illius hominis. Peccat tamen secundum omnes, qui ita usur-

usurpat jurisdictionem, quam scit se anteceden-
ter non habere, tum quia scit hoc esse prohibi-
tum ab Ecclesia; tum etiam, quia invitum quasi
cogit ad dandam actualem jurisdictionem pro
his casibus, *Con. Sanch. Less. Diana p. 2. t. 1. R.*
93. Diss. de Pœn. d. 10. n. 187. Schild. n. 51.

§. 11. Si adsit quidem error communis, sed 115.
delit titulus coloratus, uti si quis communiter
puteatur esse verus Parochus, sed in parochiam
ingressus sit sine titulo & auctoritate legitimi Su-
perioris, dummodo sit in possessione sui officii
vel putatæ jurisdictionis, docent *J. Sanch. Pon-*
tius, Schild. n. 42. alique duodecim cum Diana
p. 2. t. 16. R. 43. p. 8. t. 1. R. 94. p. 11. t. 2. R. 69.
Ecclesiam adhuc supplere, quia hic æquè militat
ratio boni communis; & præscriptione potest
acquiri jurisdictio. E contra *Suar. Fagund. Less.*
Regin. Con. Sanch. n. 49. Bonac. n. 28. Aversa §.
Secundo, Gob. t. 7. n. 108. Carden. n. 151. Leur. p.
1. q. 434. n. 5. dicunt Ecclesiam non supplere,
quia quando jura id statuunt, semper faciunt
mentionem auctoritatis Superioris, quæ inter-
venire debuerit. *Castrop n. 9. alique plurimi cum*
Tambur. de Pœn. l. 5. c. 4. § 7. dicunt utramque
sententiam esse probabilem: secunda tamen, uti
est communior, ita etiam videtur esse probabi-
lior, unde prima non videtur esse satis tuta in
praxi, nisi juvet consuetudo, secundùm dicenda
n. 117. Rectè tamen notant Guttier. Sanch. Bonac.
n. 36. Aversa §. Nonò, contra Ledesm. Ceval. Me-
din., si Superior non serid sed solùm fictè dedis-
set jurisdictionem vel potestatem, hoc sufficere,
quia publicè & rationabiliter censendum esset

collatum esse titulum, ergo justum est, ut tum subintret suppletio vel dispensatio Ecclesie.

- § 16. §. 12. Si Minister ab initio habuerit veram jurisdictionem aut potestatem, sed postea subla-
ta sit, vel per revocationem Superioris, vel in
pœnam delicti, quamdiu communi errore ali-
cubi putatur adhuc habere, actus illius manent
in illo loco validi, uti rectè Inn. Abb. Cardinal. Sanch.
Bonac. n. 27. Schild. n. 45. & 47. Aversa §. Septimò,
& sequitur ex dictis n. 112. Quando autem jura
videntur oppositum dicere, loquuntur de casu
& loco, quo talis amissio vel privatio potestatis
notificatur. Quod si per legem revocata esset, si-
ve defineret potestas, Schild. n. 46. putat non ju-
vare ampliùs errorem communem, quia igno-
rantia legis non toleratur à jure; sed contrà est,
quod ignorantia legis toleratur, si sit invincibi-
lis; & ideo AA. communiter dicunt, quocumque
modo defierit jurisdictio, si hoc sit occultum, &
perduret titulus coloratus, ratione erroris com-
munis fieri, ut suppleatur jurisdictio. Addunt
Henriq. Pontius, Schild. n. 50., quando v.g. ad
annum tantùm data est jurisdictio, hoc elapso
Ministram validè operari, si errore communi
adhuc putetur habere jurisdictionem: & idem
dicit cum aliis Schild. n. 48., si Superior dederit
jurisdictionem usque ad mortem suam, nempe
illam permanere, quamdiu mors publicè igno-
ratur: sed quoad primum casum contradicunt
Mascard. Bonac. n. 32. Aversa §. Octavò., quia pro
tempore ultra annum (: & idem est in secundo
casu de tempore ultra mortem:) non videtur
unquam habuisse titulum coloratum, quem si
non habuerit, valent dicta n. 115. Denique si

revocatio vel amissio jurisdictionis non omnino quidem sciatur publicè, attamen populus incipiat de ea dubitare, *Silv. Abb. Henriq. Rosell. Less. Sanch. Diana* p. 8. t. 1. R. 93. *Bonac. n. 29.* rectè dicunt manere jurisdictionem, quia pro hac est possessio; & esset periculum faciendi injuriam Ministro, si ob solum dubium superveniens rejiceretur.

§. 13. Præsciindendo ab errore communi & titulo putativo, quodcumque datur opinio probabilis v.g. pro jurisdictione vel absentia impimenti, communissima sententia est cum *Suar. Con. Fill. Regin. Less. Bonac. de Pœa. q. 7. p. 5. §. 4. n. 4. & de Matr. q. 2. p. 8. n. 29. Diana* p. 1. t. 13. R. 2. *Aversa de Pœn. q. 16. f. 5.*, quod etiam tum suppleat vel dispense Ecclesia, quando potest, si fortè absit jurisdictio aut adsit impedimentum. Et hoc in praxi tutum aut moraliter certum esse dicunt *Sanch. in Decal. l. 1. c. 9. n. 35. Verric. t. 2. Moral. q. 25. Dicast. num. 196. Tamb. de Confess. l. 3. c. 3. n. 1. Carden. à n. 160. Illf. t. 1. d. 1. n. 77. Arckd. de absol. Sacram. n. 11. Sporer n. 714. Gorm. d. 5. à n. 331. Stoz l. 2. n. 53. Laurent. d. 4. n. 48.*; fateturque *Gob. t. 7. n. 114* hanc sententiam esse probabilissimam. Ratio est, quia certum est, quod quando est consuetudo hoc vel illo modo operandi, tum detur jurisdictio ad ita operandum validè, si fortè hæc desit, sed etiam certum est esse consuetudinem apud viros sapientes, ut quando habent opinionem probabilem, v.g. circa jurisdictionem pro Confessionibus audiendis, vel circa absentiam impimenti inter volentes contrahere Matrimonium, tum operentur, idque scit Ecclesia & non

117.

non improbat, cum facile posset, adeoque deberet, ergo certum est tum dari jurisdictionem, si forte desit, vel tolli impedimentum, si adsit. Major patet ex Cap. Cum contingat, 13. De foro compet. Cap. Romano, 5. De sentent. excomm. in 6. Cap. Duo simul. De Offic. Ordin., & ex Trident. ss. 32. c. 3. De reform. Minor autem est communis Doctorum, inquit Cardenas n. 166., citans pro ea verba Suar. Lugonis, Bonac. Dian. Arr., opinio autem communis in questione facta facit certitudinem moralem: Et ita, opinio tantum probabilis est, quod Episcopus possit dispensare in casu necessitatis in impedimento dirimente Matrimonium, attamen id certum est spectatâ simul consuetudine, de qua testatur Suar. Vasq. Sanch. Rebel. Castrop. B. Pontius, C. Hurt. Salas, quos refert & sequitur Gorm. d. 5. n. 335., ac consensit Pyrrh. Corradus in praxi dispens. l. 8. c. 4. dicens ita declarasse Sixtum V. Similiter ex probabili jurisdictione valuisse Matrimonium decidit Congregatio Trid. anno 1648., testis Lugo in Resp. mor. l. 1. d. 46.

Dixi, præsciendâ ab errore communi &c., nam quando est opinio probabilis, hæc æquivaleret errori communi, quia si sapientes ita iudicent, non dissentiant insipientes, inquit Carden. n. 153., adeoque omnes communiter ita censent ergo si erratur, reipsa est error communis: deinde simul aderit titulus putativus, nam operans secundum talem opinionem, v. g. volens absolvere pœnitentem, vel assistere contrahentibus Matrimonium, habebit ad hoc faciendum titulum approbationis vel parochiz aut licentiz à Parocho, ergo.

Obji.

Obji. 1. Multi & gravissimi AA., quos referunt & sequuntur J. Sanch. d. 44. Schild. n. 34. Diana p. 9. t. 7. R. 59. Gobat supra, expresse dicunt sententiam illam non esse certam; & Garcias pro opposita, quam etiam tenet, refert decisiones Cardinalium, ergo non est licitum secundum eam operari. R. Auctores illi & decisiones negant sententiam illi certitudinem, præscindendo à consuetudine operandi secundum hanc vel illam probabilem: nos autem dicimus tales sententias reddi certas accedente circumstantiâ consuetudinis.

Obji. 2. Bonifacius VIII. Cap. Si Episcopus, 2. De Poenit. & remiss. in 6. ait, nullâ quôque potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui Superioris licentiam, Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere vel ligare. R. Loquitur de mera consuetudine; nos diximus de consuetudine, ad quam accedit saltem tacitus consensus Superioris sive Ecclesiæ. Unde,

§. 14. Ad hoc, ut prudenter judicari possit 118.
Ecclesiam supplere aut dispensare, quando est ejusmodi opinio probabilis, præter potestatem supplendi aut dispensandi, videntur requiri sequentes conditiones:

1. Ut opinio dicens adesse potestatem vel abesse impedimentum sit certò & absolute probabilis, & velut talis communiter admittatur à viris sapientibus, uti notat Carden. n. 153, & 154, quia aliàs prudenter præsumi non poterit, quod Ecclesia sciat illius praxin vel consuetudinem, ideoque velit supplere aut dispensare, si fortè sit falsa. Unde si opinio sit tantùm tenuiter probabilis, Ecclesia non supplet, quia opinio tenuiter
pro-

probabilis non est prudens nec absolute probabilis, uti constat ex dictis l. 1. n. 366. Et idem est, si sit tantum dubie probabilis, uti insinuatum est ibidem n. 367. Si autem sit tantum probabiliter probabilis, non est certum, quod Ecclesia suppleat, ergo est illicitum secundum eam operari, quia Sacramentum exponeretur periculo nullitatis.

2. Ut praxis operandi secundum talem opinionem probabilem non sit contra stylum Curiae Romanae, Carden. n. 530. Gorm. n. 388., quia cum certitudo hic petatur a tacito consensu vel approbatione Ecclesiae, si aliunde sciamus, quod Ecclesia ejusmodi praxin solet improbare aut per sententias Rotae rejicere, satis rescimus nolle supplere vel dispensare, maxime quia verum similiter judicatarum auctoritas vim legis obtinere debet, L. Non imperatur. ff. De Legibus.

3. Ut opinio probabilis sit circa communem questionem juris & non pure facti privati, uti notant *Aversa de Poen.* q. 16. f. 5. §. Tum demum. Gorm. hic d. 5. n. 320. & 335. alique. Consequenter dicendum Ecclesiam non supplere, si tantum probabile sit, v.g. quod jurisdictio huic Confessario concessa necdum exspirarit ratione temporis: item si tantum probabile sit, quod in hoc vel illo casu ob privaram circumstantiam non sit contractum impedimentum affinitatis &c. Oppositum tamen tenent Bonac. Verric. Tamb. & alii, quorum sententiam probabilem esse dicit Gob. t. 7. n. 118., quamvis nihil velit resolvere: potestque legi etiam Carden. à n. 525. ubi videtur etiam hanc posteriorem sententiam tenere.

4. Ut

4. Ut sit rationalis causa operandi secundum talem opinionem, secundum dicta n. 109.

§. 15. Quamvis agatur de valore Sacramenti, neque sit casus absolutæ necessitatis, neque etiam Ecclesia possit supplere aut dispensare, nihilominus licitum est operari secundum sententiam probabilem, si alioquin administratio aut susceptio Sacramentorum fieret obnoxia nimis scrupulis aut difficultatibus: ita multi moderni Doctores cum *Illf. t. 1. d. 1. n. 77*; & idem, imò plùs dicit *Camargo*, quamvis sit rigida sententia, uti constat ex dictis l. 1. n. 340. Ratio autem à priori est, quia certum est Christum ita instituisse Sacramenta, ut noluerit eorum administrationem aut susceptionem esse moraliter impossibilem & odiosam fidelibus ministraturis aut suscepturis, ergo certum est, quòd administratio aut susceptio obnoxia nimis scrupulis aut difficultatibus non sit secundum institutionem Christi, ergo si non sit alius modus vitandæ talem administrationem aut susceptionem, nisi quis operetur secundum sententiam tantum probabilem, licitum est secundum hac operari. Ratio à posteriori est, quia aliàs infans baptizari non posset, quem parentes dicunt non esse baptizatum, nam hoc testimonium est tantum probabile & fallere potest; item absolvi non posset, qui probabiliter putatur dispositus, imò vix ullus unquam absolvi posset extra articulum mortis, uti rectè notat *Carden. diff. 2. n. 25.*, quia vix unquam habere possumus certitudinē de dispositione pœnitentis, quamvis enim det signa doloris, dicatque se integrè confessum & se habere serium propositum emendationis, tamen cum possit

119.

possit falsò ista dicere, assentiri non possumus nisi probabiliter, & tamen negari non potest, quin tum absolvi possit, imò debeat, cum supposita Confessione & dispositione tali, jus habeat ad absolutionem. Similiter sæpe conficimus Eucharistiam probabiliter tantum cognoscentes nos habere panem triticeum &c. *Confirmantur* hæc ex decreto *Alex. VIII.*, relato ante librum *I. n. 20.*, quo damnat triginta & unam propositionem, plerasque Rigoristarum, inter quas sunt, quòd non liceat sequi opinionem inter probabiles probabilissimam, quòd attritio ex metu gehennæ non sit supernaturalis, quòd satisfactio debeat præmitti absolutioni, quòd praxis mox absolvendi poenitentes sit abusus, quòd pleræque Confessiones apud Religiosos factæ sint sacrilegæ vel invalidæ, quòd Communio prærequirat satisfactionem & amorem purissimum &c., quæ ideo damnari debuerunt, quia deterrebant tam Ministros quàm suscipientes à Sacramentis, eò quòd redderent eorum usum difficillimum & maxime odiosum, ergo Sacramenta possunt ministrari & suscipi secundum opiniones probabiles, si alioqui administratio aut susceptio Sacramentorum fieret obnoxia nimis scrupulis & difficultatibus, sicuti reipsa fiebat per illas Rigoristarum sententias.

120. §. 16. Qui scit se habuisse al quando jurisdictionem vel potestatem in ordine ad Sacramentum ministrandum, dubitat autem, an adhuc habeat, secundum *Sporer* n. 7 & 8. potest ministrare, quia ipse est in certa possessione, quam non elidit merum dubium superveniens, neque mutatio præsumitur sed probanda est, cum sit aliquid facti.

facti. Si autem quis dubitet, an simpliciter habeat & an unquam habuerit talem jurisdictionem, ministrat illicitè, uti cum communi *Lugo de Poen. d. 19. n. 28.* Si verò bonâ fide cœpisti possidere, v. g. parochiam, & superveniat dubium, an eam validè obtinueris, docent cum aliis *Con. Dicast. à n. 203. Gob. t. 7. n. 21.* te posse pergere in administratione Sacramentorum, quia melior est tua possidentis conditio. Additque *Dicast.*, nullam ad sic operandum necessitatem requiri, sed melius contradicit *Con.*, propter illa, quæ dixi n. 109.

§. 17. Si non agatur de valore Sacramenti sed tantum de modo administrandi, potest Minister sequi opinionem practicè probabilem relictâ tutiore: ita cum communi *Carden. n. 4. & Gorm. n. 301.* Sic practicè probabile est laicum, qui propter necessitatem baptizat in mortali, non peccare mortaliter, tutius tamen est, id est, talis baptizans magis removeretur à periculo etiam materialis peccati, si prius saltem conteratur, quo non obstante si se accomodet priori sententiæ & in mortali baptizet, non peccabit mortaliter, quia opinio, secundum quam operatur, non exponit Baptismum periculo nullitatis, nam certum est non ideo fore invalidum, sed tantum versatur circa modum debite administrandi illum: atque idem est de aliis similibus sententiis circa reliqua Sacramenta.

Plura circa hæc addentur de Pœnitentiâ, quando de jurisdictione & approbatione Confessarii; item de Matrimonio, quando de impedimentis dirimentibus.

Q. 26. An Minister licitè utatur materiâ vel formâ dubiâ. R. Per se loquendo esse illicitum, quando

Tom. V.

H

po-